

Teams-tuumaustunti yhdyspinnoista luottamushenkilöille

20.8.2025 klo 14.30–16.00

Ohjelma

- **Kunnat ja hyvinvointialueet yhteistyössä**
 - Liisa Jurmu, projektipäällikkö, Kuntaliitto
- **Luottamushenkilöt yhteistyön edistäjinä**
 - Jarkko Majava, kehittämisspäällikkö, Kuntaliitto
- **Varautumisen ja turvallisuuden yhdyspinnat**
 - Terhi Virtanen, erityisasiantuntija, Hyvil

Me kaikki olemme vastuussa yhteisestä turvallisuudestamme

- Kunnioitamme toistemme fyysistä ja sosiaalista tilaa.
- Kuuntelemme toisiamme ja annamme kaikille mahdollisuuden osallistua keskusteluun.
- Puhumme kunnioittavasti kaikista ihmisistä ja ihmisryhmistä.
- Annamme jokaisen puhua omasta puolestaan emmekä tee oletuksia toisistamme.
- Puutumme häiritsevään puheeseen ja käytökseen yhteisvastuullisesti.

Noudatamme Kuntatalolla ja Kuntaliitossa turvallisemman tilan periaatteita

Kunnat ja hyvinvointialueet yhteistyössä

Liisa Jurmu, Kuntaliitto

Mitä ovat yhdyspinnat?

- Kuntien ja hyvinvointialueiden, sekä myös muiden toimijoiden yhteistyön yhteydessä puhutaan nykyisin usein yhdyspinnoista.
- Yhdyspinta voidaan määritellä kahden tai useamman organisaation väliseksi toiminnalliseksi yhteydeksi. Yhdyspinta muodostuu, kun kahden tai useamman toimijan on jaettava vastuuta ja toimittava yhdessä jonkin tehtävän hoitamiseksi.
- **Kuntien ja hyvinvointialueiden yhdyspinnoilla tarkoitetaan toimintoja ja tehtäviä, jotka kuuluvat kunnan tai hyvinvointialueen järjestämisvastuulle ja joissa asukaslähtöinen palvelu edellyttää saumatonta yhteistyötä ja vastuunjakoa kunnan ja hyvinvointialueen välillä.**
- Erilaisten yhdyspintojen toimivuuden varmistaminen on tärkeä osa yhteistyötä.

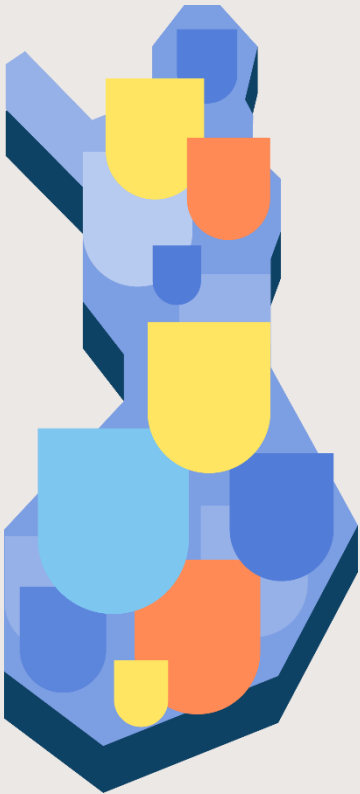

**Kuntien ja
hyvinvointialueiden
yhteisinä tavoitteina:**

**Hyvinvoivat asukkaat
sekä elinvoimaiset
kunnat ja alueet**

Yhteistyötä tarvitaan useilla osa-alueilla

Yleiset yhteistyörakenteet ja strateginen johtaminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Lasten ja nuorten palvelut

Opiskeluhoolto

Ikäihmisten palvelut

Työllisyyden edistäminen

Palveluverkko, maankäyttö ja kiinteistöt

Asuminen

Varautuminen ja turvallisuus

Maahanmuutto ja kotoutuminen

+ muut teemat ja kysymykset

Lainsäädäntö velvoittaa kunnat ja hyvinvointialueet yhteistyöhön

- **Yhteistyöneuvottelu** (Laki hyvinvointialueesta 611/20221 14 §)
 - Hyvinvointialue, kunnat ja voi olla myös maakunnan liitto
 - **Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen neuvottelut** (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021 6 ja 7 §)
 - Hyvinvointialue, kunnat ja muut alueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimijat
 - **Lisäksi erillislakeihin sisältyy kymmeniä yhteistyövelvoitteita**
 - Lainsäädäntö on yhteistyön toteutusmuotojen näkökulmasta mahdollistava
 - Yhteistyön toteutustavoista ei juurikaan säännellä
 - **Sopimukset ovat pääosin vapaaehtoisia**, kuten strateginen yhteistyösopimus tai yhdyspintakohtaiset sopimukset
 - Huom. TYM-sopimus on lakisääteinen (Työvoimaviranomainen, hyvinvointialue ja Kela)
- Yhteistyön rakentaminen alueellisten ja paikallisten tarpeiden & erityispiirteiden pohjalta

Neuvottelut lainsäädännössä

YHTEISTYÖNEUVOTTELUT

Laki hyvinvointialueesta (611/2021) 14 §

- Hyvinvointialueen ja sen alueen kuntien on neuvoteltava vähintään valtuustokausittain tehtäviensä hoitamiseen liittyvästä yhteistyöstä, tavoitteista ja työnjaosta.
- Neuvottelussa voidaan sopia ainakin yhteistyön edellyttämistä yhteistoimintarakenteista, toimintamalleista sekä yhteistyön edellyttämästä tiedonkulusta.

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISEN NEUVOTTELUT

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) 6 ja 7 §

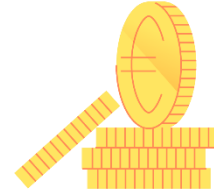
- Hyvinvointialueen on neuvoteltava vähintään kerran vuodessa yhdessä alueensa kuntien sekä muiden edellä tässä momentissa mainittujen hyvinvointialueen alueella hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien toimijoiden* kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koskevista tavoitteista, toimenpiteistä, yhteistyöstä ja seurannasta.
- Kunnan on osallistuttava neuvotteluihin.

**Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevät muut julkisen sektorin toimijat, yksityiset yritykset ja kolmannen sektorin toimijat.*

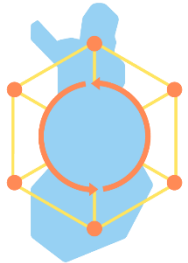
Yhteistyötä haastaneita asioita alkuvuosilta

Hyvinvointialueen organisaation rakentaminen - huomio sisäisissä asioissa

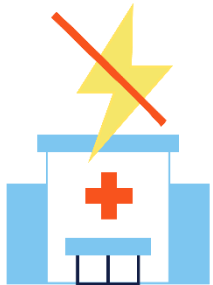
Taloudellinen tilanne hyvinvointialueilla ja kunnissa

Hyvinvointialueen palveluverkko-valmistelu ja muutokset

+ Erilaisia aluekohtaisia haasteita työnjakoon, rooleihin ja resursseihin liittyen

SOTE-kiinteistöt – tyhjeneminen, vuokraehdot

***Uusi valtuustokausi mahdollisuutena –
uudenlainen vaihe yhteistyön kehittämisessä?***

**Yhteistyö tehdään
ihmisten välillä.**

**Uudistusten
onnistuminen
johtuu meistä
jokaisesta.**

Kiitos.

Liisa Jurmu

050 479 6835

liisa.jurmu@kuntaliitto.fi

LISÄTIETOJA JA MATERIAALIT:

www.kuntaliitto.fi/yhdyspinnat

<https://studiolinjat.live/yhdyspintafoorumi/>

HYVIL

www.kuntaliitto.fi

Luottamushenkilöt yhteistyön edistäjinä

Jarkko Majava, Kuntaliitto

Mikä on luottamushenkilöiden rooli kuntien ja hyvinvointialueiden yhteistyössä?

- **Luottamushenkilöillä on tärkeä rooli yhteistyön toteuttamisessa, erityisesti strategisen yhteistyön osalta.** Kuntien ja hyvinvointialueen päätöksentekijöiden välillä on tärkeää olla toimivat yhteistyöfoorumit, jotka mahdollistavat säännöllisen ja riittävän tiiviin vuorovaikutuksen ja tiedonvaihdon kuntien ja hyvinvointialueiden asioista.
- **Luottamushenkilöillä on tärkeä rooli siinä, miten kuntien ja hyvinvointialueiden yhteistyössä päätettyjä asioita viedään kuntien ja hyvinvointialueen organisaatioissa eteenpäin.** Esimerkiksi alueen asukkaiden hyvinvointiin ja elinvoimaan liittyvät tavoitteet ja niiden saavuttaminen edellyttävät, että hyvinvointialueen ja kuntien oma toiminta tukee yhteisiä tavoitteita. Yhteisiin haasteisiin vastaaminen ja sovitut toimenpiteet on tärkeää tehdä näkyväksi ja tunnetuksi kaikille päätöksentekijöille, viranhaltijoille ja organisaatioiden henkilöstölle. **Yhteistyö ei ole hyvinvointialueen tai kuntien toiminnan erillinen osa-alue, vaan yhteistyö on monilta osin osa hyvinvointialueen ja kuntien perustoimintaa ja strategista kumppanuutta.**
- Luottamushenkilöiden rooli on tärkeää myös myönteisen yhteistyökulttuurin ja kumppanuuden rakentumisen näkökulmasta. Hyvinvointialueiden ja kuntien yhteistyössä on ollut uudistuksen alkuvaiheessa monenlaisia haasteita, jonka takia hyvän yhdessä tekemisen edistämiseen on tärkeää kiinnittää alueilla erityistä huomiota.

Yhteistyössä onnistuminen edellyttää vuorovaikutusta toiminnan eri tasoilla

Poliittiset päättäjät

Aluehallituksen ja kuntien hallitusten sekä aluevaltuuston ja kuntien valtuustojen vuorovaikutus

Muiden toimielinten vuorovaikutus

Viranhaltijajohto

Kuntien ja hyvinvointialueen ylimmän johdon yhteistyöfoorumit

Toimiala- ja palvelualuejohdon yhteistyöryhmät

Asiantuntijat

Toimialojen yhteistyöverkostot ja yhteiset työryhmät

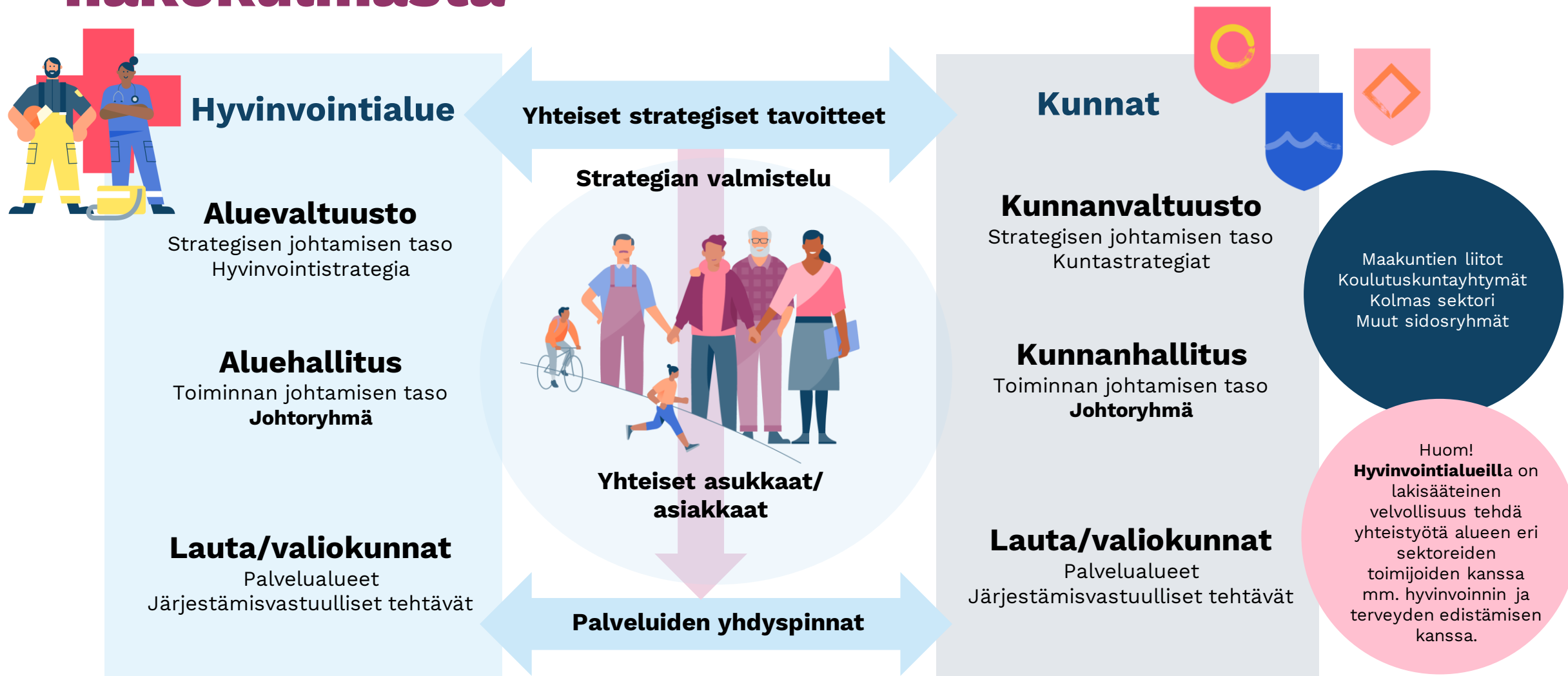
Asiakastyötä tekevät

Yhteinen käytännön työ
Yhteistyöverkostot

Työparitoiminta ja monialainen työskentely

Yhteistyön kokonaisuus toimielinten näkökulmasta

Lainsäädännön mukaan sekä hyvinvointialuestrategiassa että kuntastrategioissa tulee ottaa huomioon hyvin samanlaiset asiat

41 § Hyvinvointialuestrategia

Hyvinvointialueella on oltava strategia, jossa aluevaltuusto päättää hyvinvointialueen toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista.

Hyvinvointialueen strategiassa tulee ottaa huomioon:

- 1) asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen hyvinvointialueen tehtävälalla;
- 2) palvelujen järjestämistä ja tuottamista koskevat strategiset linjaukset;
- 3) hyvinvointialueen tehtäviä koskevissa laeissa säädetty palvelutavoitteet;
- 4) omistajapolitiikka;
- 5) henkilöstöpolitiikka;
- 6) asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet.

Kaksikielisellä hyvinvointialueella sekä 33 §:n 6 momentissa tarkoitetulla hyvinvointialueella strategiassa tulee huomioida kielellisten oikeuksien toteutuminen hyvinvointialueen palvelujen järjestämisessä ja tuottamisessa.

Hyvinvointialueen strategian tulee perustua arvioon hyvinvointialueen tilanteesta strategian laatimishetkellä sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista hyvinvointialueen tehtävien toteuttamiseen. Strategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta.

Hyvinvointialuestrategian ottamisesta huomioon hyvinvointialueen talousarvion ja -suunnitelman laatimisessa säädetään 115 §:ssä. Strategia tarkistetaan vähintään kerran aluevaltuuston toimikaudessa.

42 § Hyvinvointialueen johtaminen

- 16 Hyvinvointialueen toimintaa johdetaan aluevaltuuston hyväksymän hyvinvointialuestrategian mukaisesti.

37 § Kuntastrategia

Kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon:

- 1) kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen;
- 2) palvelujen järjestäminen ja tuottaminen;
- 3) kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetty palvelutavoitteet;
- 4) omistajapolitiikka;
- 5) henkilöstöpolitiikka;
- 6) kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet;
- 7) elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta.

Kuntastrategian ottamisesta huomioon kunnan talousarvion ja -suunnitelman laatimisessa säädetään 110 §:ssä. Kuntastrategia tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa.

38 § Kunnan johtaminen

Kunnan toimintaa johdetaan valtuuston hyväksymän kuntastrategian mukaisesti.

Kunta (ja hyvinvointialue) päättävät itse strategiaproessin laajuudesta, vuorovaikutuksesta ja vaikuttamismahdollisuuksista

Strategiatyön vastuulliset toimijat

- Valtuusto ja hallitus
- Muut luottamushenkilötoimielimet
- Kunnanjohtaja ja johtoryhmä

Organisaation toimijat

- Työyhteisöt, esihenkilöt ja henkilöstö
- Kuntakonsernin tytäryhteisöt

Vaikuttajat ja sidosryhmät

- Vaikuttamistoimielimet
- Kuntalaiset
- Muut kunnat ja ylikunnalliset toimijat
- Yritykset ja elinkeinoelämä
- Yhdistykset ja kolmas sektori
- Hyvinvointialue

Osallistamisen tapoja:

- Keskustelutilaisuudet ja työpajat
- Kuntalaisraadit
- Kuntalaistutkimukset, -kyselyt ja haastattelut
- Kokemusasiantuntijat ja asiakaspalautteet
- Yhdistysten ja järjestöjen yhteiskehittäminen
- Yhteissuunnittelu- ja teematilaisuudet
- Kumppanuuspöydät
- Palvelumuotoilu
- Sähköiset alustat
- Kattava viestintä ja mediat

Yhteinen ymmärrys synnyttää sitoutumista ja sitoutuminen synnyttää strategian suuntaisia tekoja.

Varautumisen ja turvallisuuden yhdyspinnat

Terhi Virtanen, Hyvil

Kohti turvallisuuden tilaa - yhdessä

- Yhteinen asiakas – yhteiset päämäärät
- Edellytyksiä yhteiskunnan turvallisuuden tilalle ovat mm.
 - Valmius ja kyky (osaaminen, resurssit, toimintamallit)
 - Resilienssi (yhteiskunnan, yhteisöjen, yksilöiden)
- Tiedon ja toiminnan avulla luodaan askelia kohti kokonaisturvallisuutta -> vahvistetaan yhdessä tilaa, jossa yhteiskunnan elintärkeät toiminnot on turvattu
- Turvallisuuden tila näkyy arjen sujumisena ja häiriöttömyytenä
- Yhteiskunnan turvallisuuden edistäminen edellyttää toimijoilta intressien ja päämäärien yhteensovittamista toiminnan kaikilla tasoilla.

YHTEISTYÖ häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumisessa

Varautumisen ja turvallisuuden yhteistyön jaettuja strategisia tavoitteita

- Ennakointikyvykkyyden kehittäminen toimijoiden välisessä laajassa yhteistyössä.
- Hyvinvointialueiden ja kuntien välisten tietovirtojen toimivuus on edellytys toimivalle varautumisen yhteistyön sujuvuudelle → yhteistyön kannalta oleellinen tietosisältö
- Ajantasainen tieto turvallisuustilanteittain:
 - Vastuista ja rooleista ml. kustannusten jako erilaisissa poikkeuksellisissa tapahtumissa, jotka edellyttävät toimintaa joko kunnilta tai hyvinvointialueelta tai molemmilta yhdessä.
 - Yhteyshenkilöistä
 - Yhteistyörakenteista ml. rakenteiden kehittämistarpeet

Hyvinvointialueiden ja kuntien keskinäisriippuvuus häiriötilanteissa

Keskeistä sopia vähintään vastuukysymyksistä ja toimintamalleista sekä tiedonkulun menettelyistä mm. seuraavissa tilanteissa:

- Vesihuollon häiriötilanteissa
- Pitkäkestoissa / laajoissa sähkönjakeluhäiriöissä
- Tietoliikennehäiriöissä ja kyberuhkatilanteessa
- Tulvien, myrskyjen tai muiden sään ääri-ilmiöiden aiheuttamissa häiriöissä
- Sabotaasia epäillessä
- Terveysturvallisuuden häiriötilanteissa
- Ympäristöterveyden häiriötilanteissa

➡ Yhteisen tilannekuvan ja tiedonkulun varmistaminen

Tieto, joka mahdollistaa strategisen kumppanuuden varautumisessa ja valmiussuunnittelussa esim.

- **Toimintaympäristötieto**

- Kansallinen toimintaympäristön tila ja analyysit
- Alueelliset toimintaympäristön analyysit
- Tiedon monialaisuus

- **Ennakointitieto**

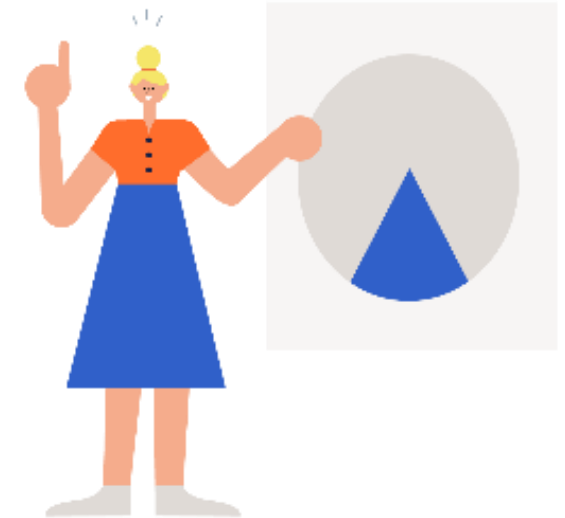
- Muutosilmiöt ja megatrendit
- Ennakointiraportit ja kehityssuunnat

- **Nykytilatieto**

- johtamiskyky (hyvinvointialueen ja alueen kuntien osalta)
- väestön toimintakyky ja palveluiden tila (toimialoittain) sekä sisäisen turvallisuuden tila
- talouden, infrastruktuurin ja huoltovarmuuden tila (materiaalisen varautumisen tila)
- henkisen kriisinkestävyyden tila ja puolustuskyky
- Varautumisyhteistyön ja strategisen kumppanuuden kehityksen esteet ja mahdollistajat

- **Riski- ja uhka-analyysitieto**

- Arvio riskeistä, uhista ja niiden vaikutuksista

Hyvinvointialueen ja kuntien yhteistyö varautumisen ja turvallisuuden yhdyspinnoilla

1

Strateginen kumppanuus:

jaettu näkemys yhteistyön periaatteista ja perusteista (ml. yhteistyö- tai yhteistoiminta-sopimukset)

2

Kokonais-turvallisuuden jaetut tavoitteet:

toimijat sekä kunkin toimijan rooli yhteiskunnan kriittisten palveluiden järjestäjänä ja tuottajana

3

Jaettu tietopohja:

Strategiat, kehittämistarpeet nykytila- ja toimintaympäristö-tieto (alueellinen ja paikallinen) sekä yhteistyö riski- ja uhka-arviossa sekä analyysityössä

4

Yhteistyö valmius- ja turvallisuus-suunnittelussa:

jaettu näkemys varautumisen toimintaan liittyvistä sisällöistä, priorisoinnista ja painopisteistä

5

Kumppanuus toiminnan jaetuilla yhdyspinnoilla:

- Jaettu tilannekuva ml. sovitut menettelyt ja vastuut
- Johtamisen roolit ja vastuut häiriötilanteissa & poikkeusoloissa
- Toiminnan yhteensovittaminen ml. sovitut menettelyt ja vastuut

Varautumistoiminnan yleisiä sisältöjä

Yhteistyö suunnittelussa:

- ✓ Valmiussuunnittelu
- ✓ Turvallisuussuunnittelu
- ✓ Jatkuvuussuunnittelu

Yhteistyö toiminnan eri osa-alueilla:

- ✓ Ohjaus ja johtaminen
- ✓ Yhteistyö ja yhteistoiminta
- ✓ Yhteinen ennakointi
- ✓ Harjoittelu säännöllisesti - myös yhdessä
- ✓ Riskienhallinnan toimenpiteet
- ✓ Jatkuvuuden hallinta
- ✓ Materiaalinen varautuminen
- ✓ Sopimusperusteinen varautuminen
- ✓ Tieto- ja kyberturvallisuuden varmistaminen

Varautumisen kokonaisuus: tiedon ja toiminnan kautta kohti turvallisuutta

Uusi hyvinvointialueen varautumisen pikaopas on julkaistu

- Pikaopas on tiivistys aiemmin julkaistun laajemman [Hyvinvointialueen varautumisopas 2.0](#) ydinsisällöistä.
- Varautumisopas kokoaa yhteen tietoa hyvinvointialueiden varautumistoiminnasta sekä vinkkejä kuntien ja hyvinvointialueiden varautumis- ja turvallisuusyhteistyön tueksi.
- Pikaoppaan painotus on varautumiseen liittyvässä yhteistyössä sekä kuntien ja hyvinvointialueiden strategisen kumppanuuden kannalta keskeisissä sisällöissä.

Lue pikaopas täältä:

Kuntaliitto ja Hyvil tarjoavat runsaasti perehdytysmateriaalia uusille luottamushenkilöille

[Kuntapäättäjän materiaalipankki | Kuntaliitto.fi](#)

[Hyvil - Aluevaltuutettujen perehdytysvideot ovat valmistuneet](#)

Kiitos.

LISÄTIETOJA JA MATERIAALIT:

www.kuntaliitto.fi/yhdyspinnat

<https://studiolinjat.live/yhdyspintafoorumi/>

www.kuntaliitto.fi